

M.A. Veira, verschenen in het dagblad 'De Ware Tijd' van 6 augustus 2025.

Beste lezers, in onze rubriek 'Hoe recht is recht' heeft de Stichting Ilse Henar-Hewitt gemeend om de gemeenschap, maar in het bijzonder de vrouw, zoveel mogelijk in te lichten over onderwerpen die nagenoeg dagelijks voorkomen. Vandaag zullen wij het onderwerp: '**Het vruchtgebruik van de buitenechtelijke partner in het nieuw Surinaams erfrecht**' behandelen.

Twee vormen van vruchtgebruik voor de buitenechtelijke partner in het nieuw erfrecht

In het vorig artikel is aan de hand van voorbeelden duidelijk gemaakt dat als er geen testament is gemaakt door de overleden partner, de buitenechtelijke partner geen aandeel uit de nalatenschap erft.

De buitenechtelijke partner kan na het overlijden van de eerst-stervende via de rechter wel een beroep doen op twee vormen van vruchtgebruik:

1. Het vruchtgebruik op de woning en daarbij behorende inboedel waarin de buitenechtelijke partner ten tijde van het overlijden van de eerst-stervende woonde en die (deels) eigendom was van de eerst-stervende.
2. Het vruchtgebruik op andere goederen dan de eerdergenoemde woning en inboedel ter verzorging van de buitenechtelijke partner (= het vruchtgebruik bij behoefte).

Door lezers is gevraagd om nadere uitleg over deze twee vormen van vruchtgebruik te geven.

Welke buitenechtelijke partner kan aanspraak maken op het vruchtgebruik?

De buitenechtelijke partner is in de zin van de wet de partner waarmee de overledene op het moment van zijn/haar overlijden niet in de echt - dus niet door een huwelijk - verbonden was. De buitenechtelijke partner kan ten tijde van het overlijden van de eerst-stervende de enige partner van de overledene geweest zijn of een partner naast de 'echte partner' (= echtgenoot) geweest zijn.

Alleen de buitenechtelijke partner die *langer dan 10 jaren* samenwoonde met de overledene 'als waren zij gehuwd' (=het zogenaamde concubinaat), kan na het overlijden van de eerst-stervende partner aanspraak maken op de twee soorten vruchtgebruik.

Welke factoren bepalen de toewijzing van het vruchtgebruik ten behoeve van de buitenechtelijke partner?

De rechter let bij de beoordeling van het verzoek op alle omstandigheden van het geval. Hierbij valt te denken aan de leeftijd, de gezondheidstoestand en het arbeidsverleden van de buitenechtelijke partner, de tijdens de samenleving aangehouden rolverdeling, de duur van het langdurig concubinaat, het feit dat uit het concubinaat kinderen zijn voortgekomen, de leeftijd van deze kinderen en eventuele afspraken die tussen partners gemaakt zijn.

Wat houdt het recht van vruchtgebruik in?

Vruchtgebruik is het recht om '**een goed**' dat aan een ander toebehoort, te gebruiken en daarvan '**de vruchten**' te genieten. 'Een goed' kan bijvoorbeeld zijn een woning, een landbouwgrond of

M.A. Veira, verschenen in het dagblad 'De Ware Tijd' van 6 augustus 2025.

een geldsom. 'De vruchten' kunnen dan bijvoorbeeld zijn de huuropbrengsten van de woning, de opbrengsten van de landbouwgrond of de rente bij een geldsom.

De vruchtgebruiker en de blote eigenaar

De persoon die het vruchtgebruik heeft, wordt de vruchtgebruiker genoemd. De persoon die de eigendom van het goed heeft, maar niet het recht op gebruik van de vruchten, wordt de blote eigenaar genoemd.

Het vruchtgebruik van de woning waarin de buitenechtelijke partner woont

In onderstaande voorbeelden is uitgewerkt in welke gevallen de buitenechtelijke partner de vruchtgebruiker kan worden van de woning en de daarbij behorende inboedel waarin hij/zij woont en die deels eigendom was van de overleden partner (=Albert).

1. Albert en Rita wonen samen 15 jaren samen en hebben 1 kind, Jerry. Jerry is door Albert erkend. Albert is nooit getrouwd geweest en heeft geen andere kinderen.

Jerry kan de blote eigenaar worden en Rita kan de vruchtgebruiker worden.

2. Albert en Rita zijn 5 jaren gehuwd en hebben 1 kind, Jerry. Jerry is tijdens het huwelijk van Rita en Albert geboren. Albert woont daarnaast al 12 jaren samen met Sheila met wie hij twee kinderen heeft: Sila en Lila. Sila en Lila zijn niet door Albert erkend.

Rita kan de blote eigenaar worden vanwege het 'langstlevende al' en Sheila kan de vruchtgebruiker worden.

3. Albert en Rita zijn 5 jaren gehuwd en hebben 1 kind, Jerry. Jerry is tijdens het huwelijk van Rita en Albert geboren. Albert had nog 1 voorkind, Ronnie. Ronnie is door Albert erkend. Albert woont daarnaast al 12 jaren samen met Sheila met wie hij twee kinderen heeft: Sila en Lila. Sila en Lila zijn niet door Albert erkend.

Rita, Jerry en Ronnie kunnen de blote eigenaren worden en Sheila kan de vruchtgebruiker worden.

Het vruchtgebruik bij behoefte

Is de buitenechtelijke partner behoeftig dan kan hij/zij ook een beroep doen op het 'vruchtgebruik bij behoefte'. Om een beroep hierop te kunnen doen moet de buitenechtelijke partner - afgezien van huisvestingskosten- een inkomen hebben waarvan het uurloon minder is dan het wettelijk vastgesteld minimum uurloon. Het inkomen van de buitenechtelijke partner wordt dan uit de opbrengsten van dit tweede vruchtgebruik aangevuld.

De buitenechtelijke partner kan alleen een beroep doen op dit 'vruchtgebruik bij behoefte' als de overleden partner geen echtgenoot nalaat.

M.A. Veira, verschenen in het dagblad 'De Ware Tijd' van 6 augustus 2025.

Kan de buitenechtelijke partner zijn recht op het vruchtgebruik verkopen of als onderpand afstaan?

De buitenechtelijke partner kan zijn recht op het vruchtgebruik *niet* verkopen of als onderpand afstaan. Dit is expliciet uitgesloten door de wetgever.

Kan de buitenechtelijke partner een woning waarop hij/zij het recht van vruchtgebruik heeft, verhuren?

De buitenechtelijke partner kan een woning waarop hij/zij vruchtgebruik heeft, alleen verhuren als bij de vestiging van het vruchtgebruik of erna toestemming hiervoor is gegeven.

Hoelang duurt het recht van vruchtgebruik van de buitenechtelijke partner?

Het recht van vruchtgebruik van de buitenechtelijke partner duurt in principe de rest van zijn/haar leven. Indien tussentijds blijkt dat de buitenechtelijke partner dit vruchtgebruik niet meer nodig heeft, dan kunnen de erfgenamen - via de rechter- het vruchtgebruik doen ontzeggen.

Mocht u vragen hebben over dit artikel of zoekt u hulp aangaande dit onderwerp of andere onderwerpen, dan bent u bij ons welkom. Ons kantoor is gevestigd aan de Verlengde Gemenelandsweg 132b. U kunt ons telefonisch bereiken op 8583419/433041 of mailen naar stgilseharhewitt@yahoo.com voor een afspraak. Ons kantoor is ook open van maandag tot en met vrijdag tussen 9.00 en 12.00 uur.

Prof. mr. dr. M.A. Veira, hoogleraar Privaatrecht met het accent op het Erfrecht verbonden aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname.